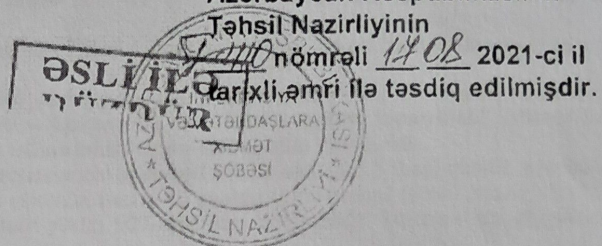

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin

ORTA İXTİSAS TƏHSİLİNİN

İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 040540 – Lokomotiv və elektrik qatarı təsərrüfatı

BAKİ – 2021

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Orta ixtisas təhsilinin "040540 – Lokomotiv və elektrik qatırı təsərrüfatı" ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi" (AzMKÇ) sənədinə və "Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, iş düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - Tələbələr və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
 - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və "040540 – Lokomotiv və elektrik qatırı təsərrüfatı" ixtisası üzrə subbakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün orta ixtisas təhsili müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin (xüsusi təyinatlı orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri istisna olmaqla) 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (ümumtəhsil fənləri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun AzMKÇ-nin 5-ci səviyyəsində nəzərdə tutulmuş deskriptorlarla yanaşı, aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnəlidir:
 - İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı ünsiyyətə;
 - Ən azı bir xarici dildə şifahi və yazılı ünsiyyətə;
 - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hertərəfli biliklərə;
 - İş yerində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından səmərəli istifadə bacarığına;
 - Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşma bacarığına;
 - Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək və uğur qazanmaq bacarığına;
 - Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək bacarığına;
 - Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarığına;
 - Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq bacarığına;
 - Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
 - Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənzid bacarığına.
- 2.2. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnəlidir:
 - İxtisasının mahiyyətini və sosial mənasını bilməli, ona davamlı maraq göstərməli, ixtisası üzrə tədqiqat üsullarından istifadə etmək qabiliyyətinə malik olmalıdır ;
 - Matrislər və onların üzərində eməlləri. İki və üç tərtibli determinantlar və onların hesablanması qaydalarını, tərs matris, onun varlığı və tapılmasını bilməli;
 - Xətti tənliklər sistemi, xətti tənliklər sisteminin matris üsulu ilə həllini bacarmalı;
 - İki tərtibli ayrılar, onların kanallıq (sadə) tənliklərini həll etməyi bacarmalı;
 - Birdəyişənli funksiyalar, funksiyanın limiti, kəsilməz funksiyanın xassələrin bilməli;
 - İbtidai funksiya və qeyri-müəyyən inteqral dəyişməyin əvəz edilməsi və hissə-hissə inteqrallaşmasını bilməli;
 - Konstruktor sənədlərinin metodları, normaları, oxuma və tərtib olunma qaydalarını bilməli;
 - Həndəsi qurmalar, təsvirlərin alınma metodlarını bilməli;
 - Ölçülərin göstərilməsi metodlarını, ölçülərin göstərilməsini bacarmalı;
 - Maşın və mexanizmlərin hissələrinin birləşdirilməsinin metodiki əsaslarını bilməli;
 - Maddi cisimlərin bir-biri ilə qarşılıqlı mexaniki təsiri və mexaniki hərəkətin ümumi qanunauyğunluqlarını bilməli;
 - Deformasiya uğrayan bərk cisimlərdə yaranan sadə deformasiyanın növlərini bilməli;
 - Maşın və mexanizmlərə daxil olan detalların birləşmə növləri, mexaniki ötürmələri bilməli;

- Azərbaycan Dəmir Yolunun perspektiv inkişafı, dəmir yolunun texniki-iqtisadi göstəriciləri, yol təsərrüfatı və onun vəzifələri, vaqon təsərrüfatı və vəzifələri, lokomotiv təsərrüfatı və vəzifələrini bilməli;
- Hərəkətin təşkilinin əsasları haqqında bilməli;
- Dəmir yol stansiyalarının növləri və təyinatı, stansiyada sərnişin və yük təsərrüfatı, dəmir yolunun material-texniki təchizatı və başqa sahələrini bilməli;
- Azərbaycan dəmir yolunda lokomotiv təsərrüfatının inkişaf perspektivi, sərnişin və yük hərəkətində istismar olunan lokomotivlərin təyinatı, növləri, istismar sahələri və texniki-iqtisadi xarakteristikalarını bilməli;
- Elektrovoz, teplovoz və motorvaqonlu hərəkət tərkiblərinin əndazə ölçüləri, arabacıqlar, kuzalar, avtomatik qoşqu cihazlarının növləri, konstruktiv fərqi və ayrı-ayrı hissələrinin konstruksiyası və iş prinsipini bilməli;
- Dartı hərəkət vasitələrinin təmir növləri, təmir müəssisələrinin avadanlıqlarını, kuza, elektrik avadanlıqları, arabacıq, tormoz sistemində yaranan nasazlıqları, onların yaranma səbəbləri, aşkara çıxarma üsulları və təmir qaydalarını bilməli;
- Dartı hərəkət vasitələrinin təmiri prosesində qabaqcıl təmir texnologiyaları və ayrı-ayrı qovşaqların təmiri qrafikinə tərtib olunmasını bilməli;
- Lokomotivlərin təmir vaxtı və növləri, işin təşkili, qabaqcıl təmir müəssisələrinin texnologiyası, istismarda vaqonun ayrı-ayrı hissələrində yaranan nasazlıqlar, onları yaradan səbəblər, aşkar edilmə üsullarını bilməli;
- Təmir sexlərində istifadə edilən avadanlıqlar, dəzgahlar, sex daxilində istifadə olunan nəqliyyat avadanlıqları, ölçü və yoxlama alətləri, şablonlar və təmir zamanı təhlükəsizlik texnikası qaydalarını bilməli;
- İxtisas səviyyəsini daim artırmalı və iş sahəsində yeniləşən texnika və texnologiyalardan istifadə etməyi bacarmalıdır.

3. Təhsil Proqramının strukturu

- 3.1. Təhsil Proqramı "040540 – Lokomotiv və elektrik qatarı təsərrüfatı" ixtisası üçün 120 AKTS (2 il)¹ kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənin adı	AKTS krediti
Ümumi fənlər		30
1	Azərbaycan tarixi Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir, Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə xarici dillərdən birində ixtisası üzrə təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	15
Seçmə fənlər (Seçmə fənlər orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlər dəyişdirilə bilər.)		
4	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetikə	
5	Multikulturalizmə giriş	3
	Informasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)	
	Informasiyanın idarə edilməsi	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
İxtisas fənləri		30

¹ Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olanlar 1 il artıq, qiyabi təhsilə formasına qəbul olanlar isə 0,5 il artıq təhsil alırlar.

6	Riyaziyyat Bu fənn çərçivəsində matrislər və onlar üzərində əməllər, iki və üç tərtibli determinantlar və onların hesablanması qaydaları, tərs matris, onun varlığı və tapılması, matrisin rəngi, xətti cəbri tənliklər sisteminin həlli üsulları. İki tərtibli əyrilər, onların kanalik(sadə) tənlikləri, funksiyaların limiti, limiti olan funksiyaların xassələri, limitlərin hesablanması, müəyyən inteqral və onun hesablanması qaydaları, ədədi sıralar, diferensial tənliklərin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
7	Mühəndis qrafikası Bu fənn çərçivəsində çertyojların qrafiki tərtib olunmasının, tərsimi həndəsənin əsaslarının, kəsim və kəsiklərin, aksonometrik proyeksiyaların, hissələrin çertyojlarının tərtibinin, birləşmələr və yığılm çertyojunun, komyuter qrafikasının əsaslarının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
8	Texniki mexanikanın əsasları Maddi cisimlərin hərəkətinin və tarazlığının saxlanılması, cisimlərin qarşılıqlı mexaniki təsiri və mexaniki hərəkətinin ümumi qanunauyğunluqlarının, deformasiya uğrayan bərk cisimlərdə yaranan sadə deformasiyanın növlərinin, maşın və mexanizmlərə daxil olan detalların birləşmə növləri, mexaniki ötürmələrin öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	6
9	Dəmir yol nəqliyyatının ümumi kursu Azərbaycan Dəmir Yolunun perspektiv inkişafı, dəmir yolunun texniki-iqtisadi göstəriciləri, yol təsərrüfatı və onun vəzifələri, vaqon təsərrüfatı və vəzifələri, hərəkətin təşkilinin əsasları, dəmir yol stansiyalarının növləri və təyinatı, stansiyada sərnişin və yük təsərrüfatı, dəmir yolunun material-texniki təchizatı və başqa sahələrinin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
10	Lokomotivlərin konstruksiyası Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunda istismar olunan dartı hərəkət vasitələrinin növləri, onların faydalı iş əmsalının (f. i. ə.) müqayisəsi və perspektiv inkişafı; Teplovoz, elektrovoz və motorvaqonlu hərəkət tərkibi, metropoliten elektrik hərəkət qatırı vaqonlarının konstruksiyası və əndaza ölçüləri öyrənilir. Dartı hərəkət vasitələrinin kuzası, arabacıq, elektrik avadanlıqları və pnevmatik hissələrini təşkil edən ölçüləri, onların təyinatı və konstruksiyasının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	6
11	Lokomotivlərin təmir texnologiyası Dartı hərəkət vasitələrinin təmir növləri, təmir müəssisələrinin avadanlıqlarını, kuza, elektrik avadanlıqları, arabacıq, tormoz sistemində yaranan nasazlıqları, onların yaranma səbəbləri, aşkara çıxarma üsulları və təmir qaydaları öyrənilir. Belə ki, dartı hərəkət vasitələrinin təmiri prosesində qabaqcıl təmir texnologiyaları və ayrı-ayrı qovşaqların təmiri qrafikinin tərtib olunmasının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	6
Orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər² <i>Burada olan fənlər hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.</i>		30
Təcrübə		30
İstehsalat təcrübəsi Təcrübənin növü istehsalat xarakterlidir. Keçirilmə üsulu stasionar və səfərə getmə ola bilər. Təcrübənin tipi peşəkar bacarıq və peşəkar fəaliyyət təcrübəsi əldə etməkdir. Təcrübənin məqsədi: təhsilələnin nəzəri hazırlığının möhkəmləndirilməsi və dərinləşdirilməsi, müstəqil peşəkar istehsalat fəaliyyətində praktiki bacarıq, səriştə və təcrübənin əldə edilməsi. Təcrübənin vəzifələri: müəssisənin istehsal fəaliyyətini təhlil etmək bacarığı, müəssisənin real fəaliyyətinin öyrənilməsinə əsaslanaraq peşə fənlərini öyrənilməsində tələbələr tərəfindən əldə olunan nəzəri biliklərin dərinləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi, əsas və köməkçi istehsalda istehsal və texnoloji proseslərin mənimsənilməsi və təhlili bacarıqlarının əldə edilməsi, avadanlıqlar və onların texnoloji imkanları ilə tanışlıq, istehsalın avtomatlaşdırma hazırlığı vasitələri ilə tanışlıq, istehsalatın konstruktor-texnoloji təminatının layihələndirilmiş proseslərinin, qurğularının sistem və vasitələrinin iş prinsiplərinin təsvirinin tərtib edilməsi, mövcud standartlar, metodiki və normativ sənədlərin qaydaları, texniki sənədlər əsasında işləmələr, eləcə də yerinə yetirilmiş layihələrin reallaşdırılması üçün təklif və tədbirlərin işlənilib hazırlanması.		30
CƏMI		120

² Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşımali, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- 3.2. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə hər hansı ixtisas üzrə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, ixtisasın təhsil proqramında aşağıdakı ümumtəhsil fənlər bölümü nəzərdə tutulmalıdır.

Tədris Azərbaycan dilində aparılan qruplar üçün		
Fənn bölümünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (heftəlik)
ÜF-B01	Azərbaycan dili	3
ÜF-B02	Ədəbiyyat	2
ÜF-B03	Xarici dil	4
ÜF-B04	İkinci xarici dil	2
ÜF-B05	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B06	Ümumi tarix	1
ÜF-B07	Riyaziyyat	5
ÜF-B08	İnformatika	2
ÜF-B09	Fizika	2
ÜF-B10	Kimya	2
ÜF-B11	Biologiya	2
ÜF-B12	Coğrafiya	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	Fiziki tərbiyə	2
Cəmi:		33
ÜB-B15	Dərsdən kənar məşğələlər	2
Yekun:		35

Tədris rus dilində aparılan qruplar üçün		
Fənn bölümünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (heftəlik)
ÜF-B01	Rus dili	3
ÜF-B02	Ədəbiyyat	2
ÜF-B03	Azərbaycan dili – dövlət dili kimi	2
ÜF-B04	Xarici dil	4
ÜF-B05	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B06	Ümumi tarix	1
ÜF-B07	Riyaziyyat	5
ÜF-B08	İnformatika	2
ÜF-B09	Fizika	2
ÜF-B10	Kimya	2
ÜF-B11	Biologiya	2
ÜF-B12	Coğrafiya	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	Fiziki tərbiyə	2
Cəmi:		33
ÜB-B15	Dərsdən kənar məşğələlər	2
Yekun:		35

Qeydlər:

- Ümumtəhsil fənləri tədris olunduğu halda, həmin fənlərə kreditlər ayrılır.
- Hər iki bölmə üzrə fənlərin tədrisinə ayrılan heftəlik saatların miqdarı ixtisasdan asılı olaraq (saatların cəmi dəyişmədən) dəyişdirilə bilər.
- Dərsdən kənar məşğələ saatlarının miqdarı heftəlik saatların maksimal miqdarının 20 faizindən çox ola bilməz.
- Zəruri hallarda dərsdən kənar məşğələ saatlarından fənnin (fənlərin) tədrisinə ayrıla bilər.

- 3.3. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə hər hansı ixtisas üzrə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, birinci tədris ilində təhsil aşağıdakı istiqamətlər üzrə təşkil olunur:
- mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq, meyil və maraqları, potensial imkanları nəzərə alınmaqla tələbələr üçün müxtəlif təmayül istiqamətləri üzrə;
 - təmayülləşmə tətbiq olunmayan istiqamət üzrə.
- 3.4. Təmayülləşmə tətbiq olunan istiqamətlər üzrə fənlər və onlara ayrılan saatların miqdarı tam orta təhsil səviyyəsi üzrə Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən müvafiq tədris planlarına (X və ya XI siniflərdən birinin fənn və saatlarına) uyğun olaraq müəyyən edilir.

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramının ikinci bəndində nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, kollecin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi kollecin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesində fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
- təqdimatlar;
 - müzakirələr,
 - debatlar;
 - müstəqil iş/araşdırma
 - layihələr;
 - sahə işləri;
 - rollu oyunlar;
 - hesabatlar;
 - ekspert metodu;
 - simulyasiyala və s.
- Bu metodlar aşağıdakı formalarda həyata keçirilə bilər:
- mühazirə (o cümlədən audio və video) və seminarlar (o cümlədən distant);
 - praktik məşğələlər;
 - laborator məşğələlər və s.

Qeyd: sadalanan metodlar və formalar ixtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir (Əlavə 1.3).
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, təhsil müəssisəsinin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.).
- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi orta ixtisas təhsili müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesində fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:
- yazılı tapşırıqlar;
 - bilik və bacarıqlara dair testlər, kompyuter əsaslı testlər;
 - şifahi təqdimatlar;

- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları, saha işləri hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə və s.

Qeyd: sadalanan üsullar fənnin spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiat problemini anlamaq öyrədilməlidir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.
- 5.8. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, qiymətləndirmə orta ixtisas təhsili müəssisəsinin müəyyən etdiyi qaydalara uyğun olaraq həyata keçirilir.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması orta ixtisas təhsili müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir. Təhsil proqramının təlim nəticələri isə bu Proqramla müəyyən olunur. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi təhsil proqramının təlim nəticələrinə əlavələr edə bilər.
- 6.2. Təhsil nəticələri müvafiq olaraq bu proqramı hazırlayan işçi qrupu və hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1.1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təhsil nəticələri matrisində (Əlavə 1.2) fənlərlə təhsil nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları hər semestr yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi orta ixtisas təhsili müəssisəsinin aşağıdakı infrastrukturuna malik olmasını zəruri edir:
 - Təhsil proqramını həyata keçirən orta ixtisas təhsil müəssisəsi subbakalavr hazırlığını təmin edən maddi-texniki bazaya (kabinətlər, laboratoriyalar, idman zalları, kitabxana və oxu zalları) malik olmalıdır. Maddi-texniki baza qüvvədə olan inşaat normalarına, sanitariya və gigiyenik qaydalarına uyğunlaşdırılmalıdır.
 - Orta ixtisas təhsili müəssisəsi müvafiq ixtisas üzrə ali təhsilli mühəndis - pedaqoji kadrlarla təmin olunmalıdır. Orta ixtisas təhsili müəssisələrində təhsil verənlərin keyfiyyət göstəricilərinə daxildir:
 - öz fəaliyyətlərində innovativ təhsil, informasiya – kommunikasiya, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji texnologiyalardan istifadə etməli;
 - təhsil verənlər ali təhsilli olmaqla yanaşı müəyyən istehsalat və pedaqoji təcrübəyə malik olmalı;
 - mütəmadi olaraq öz bilik və bacarıqlarını artırmaq üçün müəyyən olunmuş müddətdə və qaydada ixtisasartırmadan keçməlidirlər.
- 7.2. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin professor-müəllim heyəti ən az bakalavr dərəcəsinə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn peşəkarlar da tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

- 8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından vacibdir.
- 8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, kollec, universitet, beynəlxalq təşkilat və şirkətlərdə və s. təşkil oluna bilər.